

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра філософії
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

Декан ФФУ
Владислав КОРОЛЬКОВ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

09 20 22 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК ЛОГІКА

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій і адміністрування»
(назва освітньої програми /спеціалізації/)

факультет Економіки та управління
(назва факультету)

мова навчання державна

Робоча програма Логіка для здобувачів вищої освіти за
 (назва навчальної дисципліни)
 спеціальністю (спеціалізацією) 073 «Менеджмент»,
 освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування».
 “ ” , 2022 р. – 13 с.

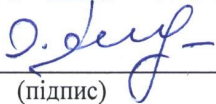
Розробники:

Бондаренко О.В., завідувач кафедри філософії, д-р філос. н., проф.
Дєвочкіна Н.М., доцент кафедри філософії, канд філос. н., доцент.
 (вказати авторів, їх посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол від “ 29 ” 08 2022 р., № 1

Завідувач кафедри філософії

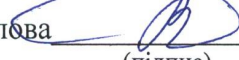

 (підпис)

(Ольга БОНДАРЕНКО)
 (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

“ ” 20 року

Схвалено наукового-методичною комісією факультету економіки та управління
 (найменування факультету)

Протокол від “ 21 ” 09 2022 р., № 38

“ 21 ” 09 2022 р. Голова
 (підпис)

(Владислав КОРОЛЬКОВ)
 (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми _____

“ 21 ” 09 2022 р. Керівник групи
 (підпис) (Тетяна ПУЛІНА)
 (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0.	07 «Управління та адміністрування» <hr style="width: 50%; margin: 0 auto;"/> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 2.	Освітня програма (спеціалізація) <u>«Менеджмент організацій і адміністрування»</u> спеціальності <u>073 «Менеджмент»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2.		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <hr style="width: 50%; margin: 0 auto;"/> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 год.		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 год., самостійної роботи студента – 4,5 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	30 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	2 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		–	–
		<i>Самостійна робота</i>	
		76 год.	112 год.
		<i>Індивідуальні завдання: –</i>	
Вид контролю: <i>залік</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 35% до 65%,
 для заочної форми навчання – 1% до 99%.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Логіка» є розвиток когнітивних компетенцій студентів, формування інтелектуальної мобільності шляхом опанування навичок керування мисленнєвим процесом, розрізняння типів мислення та оволодіння прийомами креативного мислення.

Завданням дисципліни «Логіка» є:

- розкриття психо-фізичних засад креативних здібностей;
- ознайомлення із принципами креативності;
- опанування засад управління мисленнєвою діяльністю;
- сформуванню уявлення про типи креативного мислення;
- засвоєння прийомів критичного мислення;
- усвідомлення особливостей процесу планування дій.

У результаті вивчення дисципліни «Логіка» студент повинен отримати:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук;

загальні компетентності:

- ЗК-4 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК-8 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК-11 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК-12 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК-15 – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

спеціальні компетентності:

- СК-1 – здатність визначати та описувати характеристики організації;
- СК-2 – Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- СК-6 – здатність діяти соціально відповідально і свідомо;
- СК-7 – здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- СК-10 – здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;
- СК-12 – здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення;
- СК-14 – розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності;
- СК-15 – здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Очікувані програмні результати навчання.

Результати навчання дисципліни деталізують такі програмні результати навчання. У результаті вивчення дисципліни «Логіка» студент повинен:

- ПРН-4 – демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;
- ПРН-6 – виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
- ПРН-12 – оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Логіка як наука про мислення.

Тема 1.1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.

Основні дефініції поняття “логіка”. Історія логіки. Структура логіки. Логіка і міркування. Логіка і світ. Логічна онтологія. Логічна культура. Поняття “культури мислення”. Характеристика визначень: “мислення”, “свідомість”, “абстрактне мислення”. Мислення як

об'єкт логіки. Культура пізнання. Єдність чуттєвого пізнання і абстрактного мислення. Основні форми чуттєвого пізнання: відчуття, сприйняття і уявлення. Поняття, судження і умовиводи як основні форми абстрактного мислення. Предмет науки логіки. Роль логіки у розвитку науки.

Мислення, логіка та мова. Значення мови у вивченні мислення. Мислення, мова, міркування. Дефініція мови. Типологія мов. мова як знакова система. Види знаків. Логічна форма (структура) мислі. Семантичні категорії. Дескриптивні висловлювання: терм, предикатор, логічний підмет, логічний приюдок, аргумент та інші. Визначення логічних термінів. Логічні зв'язки, спеціальні назви і символи. Логічні і пропозиційні сполучники. Визначення пропозиційних зв'язок: заперечення, кон'юнкція, диз'юнкція, сильна диз'юнкція, імплікація, еквіваленція. Предметне і смислове значення мовних висловів. мова як інформаційна система і засіб виявлення логічних форм.

Теоретичне і практичне значення логіки. Зв'язок логіки з філософією. Сутність діалектичної логіки. Місце логічної культури в духовному прогресі українського суспільства на сучасному етапі закономірних змін. Логіка і нове мислення.

Тема 1.2. Основні риси правильного мислення та формально-логічні закони.

Поняття логічного закону. Порівняльна характеристика законів логіки та законів природознавства. Закони філософії та науки логіки. Поняття правильного мислення. Основні риси правильного мислення: визначеність, послідовність, несуперечність і доказовість. Істинність і формальна правильність міркування.

Характеристика основних формально-логічних законів. Об'єктивний і загальнолюдський характер законів логіки.

Сутність закону тотожності. Закон тотожності як закон однозначності думки і обґрунтування твердження. Вимоги закону тотожності до процесу міркування та правильного мислення. Закон тотожності: заперечує, застерігає, не забороняє або вимагає.

Сутність закону суперечності. Про що стверджує логіка суперечності суджень. Структура суджень, які знаходяться у відношенні суперечності. Значення закону суперечності для спростування суперечливих думок. Логічні та діалектичні суперечності.

Сутність закону виключеного третього. Визначення суперечливих суджень. Вимоги закону виключеного третього до суперечливих суджень. Неможливість логічної "середини" і можливість реальної альтернативи.

Сутність закону достатньої підстави. Закон достатньої підстави як своєрідний підсумок трьох попередніх законів. Еквівалентні формулювання закону достатньої підстави. Поняття логічного обґрунтування суджень. Необхідність обґрунтування думки, доведення істини.

Тема 1.3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції над поняттями.

Визначення поняття. Мовні засоби виразу поняття. Види ознак предмета думки. Дефініція змісту поняття. Предикат як знакова форма фіксації змісту поняття. Родові та видові ознаки. Дефініція обсягу поняття. Класи, множини, підмножини і елементи предметів. Обсяг поняття як множина. Поняття множини.

Види понять: загальні, пусті, одиничні, збірні і незбірні, конкретні та абстрактні, позитивні і негативні, співвіносні і безвідносні.

Логічні відношення між поняттями. Визначення логічного відношення. Порівнянні і непорівнянні поняття, сумісними і несумісними. Тотожні поняття. Відношення рівнозначності, підпорядкування, перехрещення, протилежності, співпорядкування. Кола Ейлера.

Логічні операції над поняттями. Визначення логічної операції. Обмеження й узагальнення понять. Операції над обсягами понять як множинами. Операція доповнення обсягу поняття. Операція перетину обсягів поняття. Операція об'єднання обсягів поняття.

Поділ поняття та правила поділу. Визначення поділу. Структура операції поділу: ділене поняття, члени поділу, підстава поділу. Види поділу понять: поділ за видозмінюваною ознакою та дихотомічний поділ. Спеціальні правила поділу понять та можливі помилки при їх порушенні.

Визначення поняття та правила визначення. Дефініція визначення поняття. Структура визначення поняття. Площини визначення. Правило введення. Правило усунення. Види визначення. Реальна і номінальна дефініції. Основні правила визначення понять.

Змістовний модуль 2. Логічна характеристика форм мислення.

Тема 2.1. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.

Найуживаніші дефініції судження. Загальна характеристика суджень. Логічна структура судження. Співвідношення понять: «судження», «речення» та «висловлювання». Прості і складні судження. Структура простого судження: суб'єкт, предикат, зв'язка, квантор.

Класифікація суджень. Категоричні і некатегоричні. Атрибутивні судження, судження з відношеннями і судження існування. Модальні судження, умовні судження, розділові судження. Типологія атрибутивних суджень за кількістю і якістю. Загально-стверджувальні, частково-стверджувальні, загально-заперечні і частково-заперечні судження. Логічні відношення між атрибутивними судженнями. Порівнювані судження і непорівнювані судження. Сумісні і несумісні судження. Відношення підпорядкування /сумісні/. Відношення протилежності (контрарності)/-несумісні/. Відношення підпротилежності (субконтрарності)/-сумісні/. Відношення суперечності (контрадикторності)/-несумісні/.

Розподіленість термінів у судженнях. Схеми відношень між термінами в категоричних судженнях (за Ейлером). Розподіленість і нерозподіленість суб'єкта і предиката у загально-стверджувальному, частково-стверджувальному, загально-заперечувальному, частково-заперечувальному судженнях.

Визначення складного судження. Види складних суджень. Виклад складних суджень мовою логіки висловлювань. Алфавіт (логічна символіка) та правила утворення. Кон'юнкція, диз'юнкція, імплікація, еквіваленція і заперечення. Порівнювані складні судження. Непорівнювані складні судження. Сумісні складні судження: еквівалентність, часткова сумісність, логічне слідування. Несумісні складні судження: суперечність, протилежність.

Тема 2.2. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силогізму.

Загальна характеристика умовиводу. Структура умовиводу: посилка (підстава), вивідне знання (логічний наслідок). Обґрунтовуючі знання (наукова основа). Форми і види умовиводів. Поняття індуктивного та дедуктивного умовиводу. Умовиводи за логічним квадратом і за аналогією. Безпосередні і опосередковані умовиводи. Поняття та типові приклади безпосередніх умовиводів: перетворення, обернення, протиставлення предиката.

Поняття висновку логіки висловлювань. Типологія правил висновку логіки висловлювань. Визначення основних прямих правил. Характеристика основних непрямих правил. Метод аналітичних таблиць.

Поняття дедуктивного умовиводу, його структура. Структура та форма категоричного силогізму. Поняття фігури та модусу простого категоричного силогізму. Загальні правила простого категоричного силогізму. Спеціальні правила простого категоричного силогізму та їх обґрунтування. Виведення модусів фігур простого категоричного силогізму. Застосування аналітичних таблиць для обґрунтування силогістичних висновків.

Типологія умовиводів. Умовні умовиводи. Розділові умовиводи. Умовно-розділові умовиводи.

Тема 2.3. Логічні основи теорії аргументації.

Сутність логічної аргументації. Обґрунтування – один із основних принципів розвитку науки і логічного мислення. Доказовість – необхідна умова розвитку науки. Факти і аргументи. Переконавання.

Поняття доведення. Структура доведення. Види доведення. Спростування, його основні види. Правила доведення і спростування: правила і помилки стосовно тези, правила і помилки стосовно демонстрації. Софізми і парадокси. Паралогізми. Еклектика. Апорії. Антиномія. Роль науки в розв'язанні парадоксів і антиномій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів й тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі					
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Логіка як наука про мислення.													
Тема 1.1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.	18	4	2	-	-	12	22	2	-	-	-	20	
Тема 1.2. Основні риси правильного мислення та формально-логічні закони.	23	6	3	-	-	14	20	2	2	-	-	16	
Тема 1.3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції над поняттями.	19	5	2	-	-	12	20	-	-	-	-	20	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	15	7	-	-	38	62	4	2	-	-	56	
Модуль 2													
Змістовий модуль 2. Логічна характеристика форм мислення.													
Тема 2.1. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.	20	4	2	-	-	14	20	-	-	-	-	20	
Тема 2.2. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силогізму.	19	5	2	-	-	12	18	2	-	-	-	16	
Тема 2.3. Логічні основи теорії аргументації.	21	6	3	-	-	12	20	-	-	-	-	20	
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	15	7	-	-	38	58	2	-	-	-	56	
<i>Усього годин</i>	120	30	14	-	-	76	120	6	2	-	-	112	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.	2
2	Тема 1.2. Основні риси правильного мислення та формально-логічні закони.	3
3	Тема 1.3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції над поняттями.	2
4	Тема 2.1. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.	2
5	Тема 2.2. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силогізму.	2
6	Тема 2.3. Логічні основи теорії аргументації.	3
<i>Разом:</i>		14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	–	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	–	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1.1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.	12
2.	Тема 1.2. Основні риси правильного мислення та формально-логічні закони.	14
3.	Тема 1.3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції над поняттями.	12
4.	Тема 2.1. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.	14
5.	Тема 2.2. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силогізму.	12
6.	Тема 2.3. Логічні основи теорії аргументації.	12
<i>Разом:</i>		76

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – контрольна робота.

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

Психофізіологічні засади креативних здібностей.

Сутність креативного мислення.

Роль потреб соціального змісту у формуванні мотивів мислення і творчості.

Креативність і творчість як сучасні вимоги до діяльності людини.

Зв'язок між мовою, мисленням і реактивністю.

Вплив емоційності слів на формування мислення.

Визначення і контроль думок.

Ярлики й категорії та креативні здібності.

Типологія запитань.

Принципи креативності.

Роль припущень в розвитку креативних здібностей.

Корегування негативного мислення.

Перетворення незнайомого на звичне, можливого – на дійсне.

Межі ефективних визначень.

Роль визначень в науці.

Діалог як засіб пошуку істини та форма спілкування.

Особисті якості креативного лідера.

Теорії про природу інтелекту.

Феномен прозорливості.

Творча помилка як проміжний крок.

Типологія креативного мислення.

Прийоми-стимулятори для удосконалення нових творчих ідей.

Мислительна стратегія пошуку аналогів, комбінування, реконструювання (D.Dorner).

Універсальна стратегія розумової діяльності (В.А.Моляко).

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення й розв'язання проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Логіка» студент повинен знати:

- зміст понять «логіка» і «мислення»;
- зміст поняття «закони логіки»;
- психо-фізичні засади креативних здібностей;
- прийоми управління мисленнєвим процесом;
- типологію запитань;

- принципи креативності;
- типологію креативного мислення;
- прийоми креативного мислення;
- засади планування;
- основні шляхи саморозвитку.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Логіка» студент повинен **вміти**:

- будувати системний погляд на об'єкти і предмети, використовуючи міждисциплінарні методи і підходи;

- використовувати можливості «практичного інтелекту»;
- використовувати типологію запитань для пошуку відповідей;
- планувати власні дії;
- обирати принагідні шляхи саморозвитку;
- мотивувати себе до подальшого розвитку.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Логіка» студент повинен **володіти**:

- теоретичними основами культури мислення;
- навичками керування мисленнєвим процесом;
- теоретичними засадами самоаналізу;
- прийомами планування дій;
- навичками розрізнення різних типів мислення;
- прийомами креативного мислення.

12. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамени; стандартизовані тести; наскрізні проекти соціально-гуманітарного спрямування; реферати, есе; аналітичні та аналітично-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та філософських розвідок; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Для студентів денної форми навчання з дисципліни «Логіка» засобами оцінювання є: письмове опитування на лекціях, письмове та усне опитування на семінарських заняттях (доповідь, участь у дискусіях, тематичних диспутах тощо), захист завдання з СРС, аудиторне контрольне тестування, проведення двох підсумкових рубіжних контролів.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, усне опитування на консультаціях.

13. Критерії оцінювання

Кожний змістовний модуль оцінюється за 100-бальною системою.

Оцінювання академічних успіхів студента з дисципліни «Логіка» здійснюється за такими критеріями та у відповідності до такої методики:

	Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студента	Підсумкове рубіжне опитування	
<i>Найменування завдань</i>	Тестові письмові опитування (за темами лекції) та реферативний звіт з 3-х тем навч. програми	Усні опитування, письмові тестові і не-тестові опитування (згідно з тематикою заняття)	Виконання тематичного (творчого) письмового завдання		<i>Разом</i>

Лекції Семінари СРС Підсумкове рубіжне опитування	15+15	40	10	15 (+5)	100
--	-------	----	----	---------	-----

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових рубіжних контролів за перший та другий змістовні модулі.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної підсумкової оцінки або за вибором студента, як письмове опитування (містить /разом 15 запитань/ 5 теоретичних запитання, 10 тестових запитань) або як усний екзамен.

Екзамен оцінюється за шкалою:

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумкове рубіжне опитування (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			15 + (5)	100
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3		
14	14	14	14	14	14		

T1.1 ... T2.3 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	60 – 100	зараховано
1 – 59	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Методичні матеріали до виконання контрольних робіт студентів заочної форми навчання з курсу "Логіка" (усіх спец.) : Навчально-метод. видання / Укл.: Повзло О.М. Запоріжжя: ЗНТУ, 2015. 22 с.

2. Навчально-методичні рекомендації з вивчення змістовних модулів з дисципліни "Логіка", що виносяться на самостійну роботу студента : Навчально-метод. видання / Укл.: Повзло О.М. Запоріжжя: ЗНТУ, 2013. 40 с.

3. Методичні матеріали до виконання контрольних робіт студентів заочної форми навчання з курсу "Логіка" (усіх спец. ЕПІ) : Навчально-метод. видання / Укл.: Повзло О.М. Запоріжжя: ЗНТУ, 2010. 22 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Алексюк І.А. Логіка. Вступний курс: навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 366 с.

2. Арутюнов В.Х., Кирик Д.П., Мішин В.М. Логіка: навч. посіб. для економістів. 3-є вид., без змін. Київ: КНЕУ, 2008. 144 с.

3. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. Київ: Мала академія Наук України, 2017. 238 с.

4. Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник. 10-те вид., стер. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2008. 255 с.
5. Конверський А.Є. Логіка традиційна і сучасна. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2007. 440 с.
6. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник для студентів вищих навч. закладів. 2-ге вид. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 536 с.
7. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-метод. посіб. Київ: ДП «Прінт сервіс», 2016. 109 с.
8. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс / за ред. Л.Мозгового, Р.Додонова. Київ: Центр навчальної літератури», 2019. 512 с.
9. Хоменко І. В. Логіка: підруч. для студентів ВНЗ. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 335 с.

Допоміжна

1. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну. Київ, 2001.
2. Гнатенко П.И. Феномен природи человека: монографія. Киев: Вища освіта, 2014. 267 с.
3. Горський В. Філософія в українській культурі (методологія та історія). Київ: Центр практичної філософії, 2001. 236 с.
4. Довгань А.О. Філософія: лекційний курс для аспірантів техн. спец. (конспективний виклад). – Тернопіль: Вид-во ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2015.
5. Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей. У 4-х т. – К.: Дух і літера, 2009-2017.
6. Історія філософії: Підручн. / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І. Ярошовця. Київ: Вид. ПАРАПАН, 2002. 774 с.
7. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2012. 139 с.
8. Кулик О.В. Філософія: навч. посіб. для в.н.з. III-IV рівнів акредитації. Дніпропетровськ: Монолит, 2013. 692 с.
9. Мовчан С.П., Чаплигін О.К. Основи філософії техніки та технології: Навч. пос. для студ., магістрантів та аспірантів вищ. техн. навч. закл. Харків: Форт, 2013. 315 с.
10. Петрук Н.К., Борканюк А.Б. Філософія: Навч. пос. для студ. в.н.з. Хмельницький: ХНУ, 2012. 283 с.
11. Ратніков В. Основи філософії науки і філософії техніки: Навч. пос. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
12. Сосна В.П. Філософія: навч. пос. Вид. 2-ге, випр. Хмельницький: ХНУ, 2009. 386 с.
13. Філософія: навч. посіб. для аспірантів і здобувачів / за ред. А.В.Арістової і С.В.Синякова. Київ: НТУ, 2013. 245 с.
14. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л.В.Губерського. Київ: Знання, 2009. 624 с.
15. Філософія: Навч. посіб. / О.М.Кузь та ін.; за ред. В.Ф.Чешка. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2013. 263 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університета імені Тараса Шевченка. – Режим доступу: http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/library_philos/6/6/6/.
2. Матеріали з філософії в Україні сьогодення. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ua/>.
3. Електронна бібліотека з філософії («філософія без меж»). – Режим доступу: http://platonanet.org.ua/load/knigi_po_filosofii/2.
4. Шпаргалка з філософії («сесія без проблем»). – Режим доступу: <http://sesia.in.ua/archives/345>.